

Nr 475

Av herr Heckscher m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 12 med förslag till lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag.

Att den fortgående penningvärdeförsämringen betytt en standardsänkning för barnfamiljerna är uppenbart. Denna standardsänkning, och i samband därmed angelägenhetsgraden av stödåtgärder, fördelar sig emellertid inte lika över de olika typerna av barnfamiljer. Familjer med ett barn har således betydligt lättare att hålla en viss standard medan de stora barnfamiljerna har det betydligt svårare.

Då man bedömer de åtgärder, vilka kan vidtagas för att åstadkomma bättring härvidlag, måste hänsyn tagas till en rad omständigheter. Bland skattepolitiska åtgärder i familjestödjande syfte kommer en allmän skattesänkning, ett återinförande av barnavdrag, införande av rätt till avdrag för periodiskt understöd till studerande samt rätt till avdrag i någon form för studiekostnader. Beträffande en allmän skattesänkning har högerpartiet framlagt ett förslag, vilket för barnfamiljerna skulle medfört en skattelättnad av 190 miljoner kronor. Till detta kommer, att en sådan skattelättnad verkar även efter barnets 16:e levnadsår. En skattesänkning är dessutom alltid att föredra framför ett höjande av bidrag eller införandet av nya, vilket i sig medför större statsutgifter och höjda skatter. Så snart ekonomiska förutsättningar finnes kommer vi att föreslå ett återinförande av barnavdrag, i vilket vi ser den enda möjligheten till en rättvis avvägning mellan familjer med barn och utan barn samt mellan barnfamiljer av olika typ.

Vi befinner oss emellertid i ett läge som icke medger vare sig återinförande av barnavdrag eller en så stark belastning av budgeten som i propositionen föreslagen höjning av de allmänna barnbidragen från 290 till 400 kronor per barn och år utgör. Det är mera angeläget att en allmän skattesänkning kommer till stånd. Stödet till barnfamiljerna budgetåret 1957/58 måste därför hållas inom samma anslagsram som innevarande budgetår.

Därav följer dock icke, att varje förändring i systemet måste undvikas.

Det förefaller till fullo styrkt, att flerbarnsfamiljerna hårdast drabbats av pågående penningvärdeförsämring. Det är nödvändigt att disponera till-

gängliga medel med tyngdpunkten på dessa. Frågan efter vilka linjer en differentiering av barnbidragen kan ske hänger intimt samman med administrationsapparaten förmåga att utan dryga kostnader effektuera utbetalningen. Besparingar eller fördyringar av avsevärd storleksordning kan uppkomma i detta sammanhang. De i det följande framställda förslagen har utformats med hänsyn till att administrationsapparaten inte skall dra onödigt stora utgifter.

Om man först upptar frågan vilka som är i störst behov av barnbidrag anser vi självklart att dessa i första hand bör utgöra ett stöd åt barnrika familjer, samt att de för dessa måste höjas avsevärt. Var gränsen mellan »barnrika» familjer och andra skall gå är givetvis en svår avvägningsfråga. Under alla förhållanden är det dock givet att ett-barnsfamiljen befinner sig i det gynnsammaste läget. Därtill kommer, att ungdomen under nuvarande förhållanden har stora möjligheter att genom eget sparande skapa en viss ekonomisk grundval för familjebildningen och de första åren av familjens tillvaro. Det förefaller därför motiverat att sätta in det ökade stödet från och med andra barnet. Det nuvarande bidraget på 290 kronor per barn och år anses av oss alltför lågt för att utgöra erforderligt stöd för familjer med många barn. Vi föreslår därför, att barnbidraget från och med andra barnet höjes från 290 kronor till 650 kronor per barn och år.

I skilda sammanhang har anförts, att ett-barnsfamiljens kostnader kommer i samband med barnets ankomst. Detta finner även vi vara riktigt. Då man här väger angelägenhetsgraderna stannar vi inför, att ett-barnsfamiljen bör erhålla bidrag motsvarande vad som nu utgår för barnets tre första levnadsår (3×290 kronor), avrundat till sammanlagt 800 kronor. Behovet är emellertid störst i samband med barnets ankomst, och bidraget bör därför utgå då. Då redan ett statligt stöd utgår i samband med förlossning, moderskapspenning med 270 kronor vid enkelbörd, är det administrativt enklast att bidraget till ett-barnsfamiljer utgår i form av bidrag till förstföderskor och utbetalas av sjukkassan. Man kan å andra sidan resa invändningar mot att hela beloppet utbetalas vid ett tillfälle. Vi föreslår därför, att beloppet uppdelas på förslagsvis tre utbetalningar under barnets första levnadsår.

Eftersom hela frågan om de ofullständiga familjernas ställning för närvarande remissbehandlas, anser vi oss här icke kunna ta upp detta spörsmål. Vi uttrycker dock den förhoppningen, att denna fråga genom proposition i ärendet snarast kommer att föreläggas riksdagen. Vi har därvid även beaktat den omständigheten att de ofullständiga familjerna har möjligheter till ekonomiskt stöd utöver det allmänna barnbidraget enligt lagen om särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte

- a) besluta avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 12;
- b) antaga följande

Förslag

till

Lag om ändring av lagen den 21 maj 1954 (nr 266) om moderskapshjälp.

Härigenom förordnas, att 4 och 13 §§ lagen den 21 maj 1954 (nr 266) om moderskapshjälp skola erhålla följande ändrade lydelse samt att i samma lag skall införas en ny paragraf, benämnd 7 a, av den lydelse som nedan framgår.

4 §.

Moderskapspenning utgår i form av *grundpenning* samt under villkor som nedan sägs jämväl i form av *barntillägg*, *tilläggspenning* och *extra barntillägg*.

7 a §.

Extra barntillägg utgår till barnaföderska, som icke eljest har enligt lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänna barnbidrag, bidragsberättigat barn, samt utgår med 800 kronor.

Av extra barntillägg utgår trehundra kronor vid barnets födelse, tvåhundra-femtio kronor då barnet uppnått sex månaders ålder samt tvåhundra-femtio kronor då barnet uppnått en ålder av ett år.

13 §.

Statsbidrag utgår — — — nämligen för

a) läkarvård och resor enligt 3 §	50 procent;
b) grundpenning	50 procent;
c) barntillägg	75 procent;
d) extra barntillägg	100 procent.

Konungen äger — — — av desamma.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1957.

c) antaga följande

Förslag

till

Lag om ändrad lydelse av 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänt barnbidrag.

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 26 juli 1947 (nr 529) om allmänt barnbidrag skall erhålla följande ändrade lydelse.

1 §.

För barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, skall av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran utgå allmänt

barnbidrag med 650 kronor om året i enlighet med vad nedan närmare stadgas, dock att bidrag icke skall utgå för det yngsta barnet inom varje familj.

Allmänt barnbidrag — — — i riket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1957; dock att, beträffande yngsta barn som vid ikraftträdandet icke fyllt tre år, tidigare bestämmelser skola gälla till och med det kvartal, varunder barnet nått denna ålder.

Stockholm den 26 januari 1957

Gunnar Heckscher
T. G. v. Seth

Einar Hæggbloom
Tage Magnusson

Carl-Wilh. Lothigius
Carl Eric Hedin
